

Quicksan flora en fauna

het Ambacht te Veenendaal

In opdracht van: gemeente Veenendaal

28 augustus 2024

Colofon

© 2024 Laneco / Gemeente Veenendaal

Tekst en samenstelling: A. Borgers

Tweede lezer: W. Wilbrink

Projectnummer: 228.24.01

In opdracht van: Gemeente Veenendaal

Wijze van citeren: Borgers, A., (2024). *Quickscan flora en fauna het Ambacht te Veenendaal*. Laneco, Voorthuizen

Laneco is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van ecologisch advies en onderzoek.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, gewijzigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Laneco. Noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander doel dan waarvoor het is vervaardigd.

Laneco is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Laneco. De opdrachtgever vrijwaart Laneco voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUD

1	INLEIDING	4
1.1	AANLEIDING	4
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN	5
2	TOETSING	9
2.1	ONDERZOEKSMETHODIEK	9
2.2	NATUURNETWERK NEDERLAND	9
2.3	OMGEVINGSWET – NATURA2000 ACTIVITEIT	10
2.4	OMGEVINGSWET – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN	10
2.5	OMGEVINGSWET – FLORA EN FAUNA ACTIVITEIT	11
2.6	SPECIFIEKE ZORGPLICHT	22
3	CONCLUSIE	24
3.1	NATUURNETWERK NEDERLAND	24
3.2	OMGEVINGSWET – NATURA2000 ACTIVITEIT	24
3.3	OMGEVINGSWET – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN	24
3.4	OMGEVINGSWET – FLORA EN FAUNA ACTIVITEIT	25
3.5	CONSEQUENTIES	25
4	AANBEVELINGEN	5
BIJLAGE 1	WETTELIJK KADER	6
BIJLAGE 2	LITERATUURLIJST	9

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

De gemeente Veenendaal is voornemens om een woonwijk te ontwikkelen op voormalig bedrijventerrein het Ambacht in Veenendaal. Als gevolg van de nieuwbouw worden mogelijk beschermde natuurwaarden aangetast door het slopen van panden en aanpassingen aan de bestaande groenstructuren. In deze quickscan worden de effecten van de werkzaamheden op de lokale flora en fauna in kaart gebracht. In figuur 1 is het plangebied van het Ambacht weergegeven.

Figuur 1: Globale ligging van het plangebied (gele contour) (PDOK, 2024). De letters op de kaart geven de locatie weer van belangrijke elementen uit de quickscan.

Laneco heeft de beoogde ingrepen getoetst aan de Omgevingswet en een quickscan flora en fauna uitgevoerd. In deze quickscan zijn de geschiktheid van de habitat voor beschermde plant- en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten beoordeeld op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning. Dit resulteert in conclusies en aanbevelingen. Deze quickscan is voor vergunningstrajecten juridisch gezien maximaal drie jaar geldig vanaf de datum van het uitgevoerde veldonderzoek, tot 11 juli 2027.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN

Het plangebied op bedrijventerrein het Ambacht ligt aan de oostzijde van de bebouwde kom van Veenendaal (provincie Utrecht). Het plangebied wordt grofweg begrensd door de Industrielaan in het noorden, de Nijverheidslaan in het zuidwesten en de Groeneveldselaan in het oosten. Het plangebied beslaat in totaal twintig hectare.

Het plangebied bestaat voor een groot deel uit verhardingen van wegen, parkeerterreinen en gebouwen. De gebouwen binnen het plangebied bestaan uit (voormalig) bedrijfspanden, een zorgcentra en een aantal woningen. Rondom de bedrijven is het oppervlakte veelal verhard met betonklinkers, betonplaten en asfalt. De wegen binnen het plangebied (Energiestraat, Laan der Techniek en de Nijverheidslaan) bestaan uit een asfaltverharding met betonbanden.

Binnen het plangebied is groen aanwezig in de vorm van een gazon, een aantal solitaire bomen, braamstruwelen en een voormalig eikenbos. Ter hoogte van de Groeneveldselaan is de bestaande verharding oeverwoekerd met groen, waardoor er diverse kruiden en struiken zijn opgekomen waaronder teunisbloem (*Oenothera spec.*), reuzenberenklauw (*Heracleum mantegazzianum*), braam (*Rubus spec.*) en wilgenopslag (*Salix spec.*)

Langs de rijbanen staan diverse volwassen essen (*Fraxinus excelsior*) in kleine plantvakken of in het gazon. Tussen Groeneveldselaan 4 en 8 is aan de westzijde van het perceel een struweel aanwezig met een aantal bomen, struiken en ondergroei van braam.

Ter hoogte van Nijverheidslaan 5 zit de inrit naar een zorgcentrum met onder andere een apotheek, orthodontist en een huisarts. Aan de voorzijde van het perceel bevindt zich een klein bosperceel met een aantal volwassen zomereiken (*Quercus robur*) en een aantal coniferen (*Thuja spec.*).

Ten noorden van het plangebied bevindt zich een grote waterpartij omgeven door rietkragen. De waterpartij wordt gebruikt als visvijver door sportvissers. Ten noordoosten van het plangebied liggen diverse sportvelden met omliggende struwelen en groenstructuren. Aan de westzijde van het plangebied bevinden zich diverse woonwijken en ten oosten van het plangebied ligt nog een ander gedeelte van het bedrijventerrein.

In figuur 2, 3 en 4 is een impressie van het plangebied weergegeven met foto's welke zijn gemaakt tijdens het veldbezoek op 11 juli 2024.

Beoogde ingreep

De gemeente Veenendaal is voornemens om een woonwijk te ontwikkelen op bedrijventerrein het Ambacht. Daarbij worden mogelijk panden gesloopt en aanpassingen gedaan aan wegen en groenstructuren.

Figuur 2: Foto's tijdens het veldbezoek op 11 juli 2024 (Laneco, 2024).

Foto boven en midden: ter hoogte van Laan der Techniek 7

Foto onder: struweel Energiestraat ter hoogte van locatie D op kaart

Figuur 3: Foto's tijdens het veldbezoek op 11 juli 2024 (Laneco, 2024).

Foto boven: Nijverheidslaan 1

Foto midden: Groeneveldselaan 4 ter hoogte van locatie E op kaart

Foto onder: Nijverheidslaan 12

LANECO

adviesbureau voor landschap en ecologie

Figuur 4: Foto's tijdens het veldbezoek op 11 juli 2024 (Laneco, 2024).

Foto boven: Kruising Laan der Techniek - Energiestraat

Foto midden: Nijverheidslaan 2 met op de achtergrond de bomen van locatie A op kaart

Foto onder: Groeneveldselaan 4 ter hoogte van locatie E op kaart

LANECO

adviesbureau voor landschap en ecologie

2 TOETSING

2.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Via de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF, 2014 t/m 2024) en Besi kan een indruk worden verkregen van de beschikbaarheid van soortengegevens. De gegevens geven echter alleen een indicatie. Daarom zijn ook andere verspreidingsbronnen geraadpleegd (zie literatuurlijst in bijlage 2). De meeste gegevens betreffen relatief globale verspreidingsgegevens. Omdat deze gegevens vrij globaal zijn, is de beoordeling in de quickscan vooral gebaseerd op een veldbezoek door een ecooloog.

De aanwezigheid van soorten in een gebied is bepaald bij een reikwijdte van 5 kilometer rondom het plangebied. Wanneer er naar de directe omgeving wordt gerefereerd, betreft het een straal van circa 100 meter rondom het plangebied.

Op 11 juli 2024 hebben twee ecologen van Laneco het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van het veldbezoek was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en om de geschiktheid van het habitat voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Dit veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; het veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

2.2 NATUURNETWERK NEDERLAND

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (provincie Utrecht, 2024). Door de geplande werkzaamheden zal daarom ook geen NNN-gebied verloren gaan. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied bevindt zich op circa 530 meter ten oosten van het plangebied, zie figuur 5. Vanuit het NNN gaat geen externe werking uit. Gezien de lokale aard van ingreep, de afstand naar het NNN-gebied en tussenliggende elementen zijn effecten op het NNN-gebied uitgesloten.

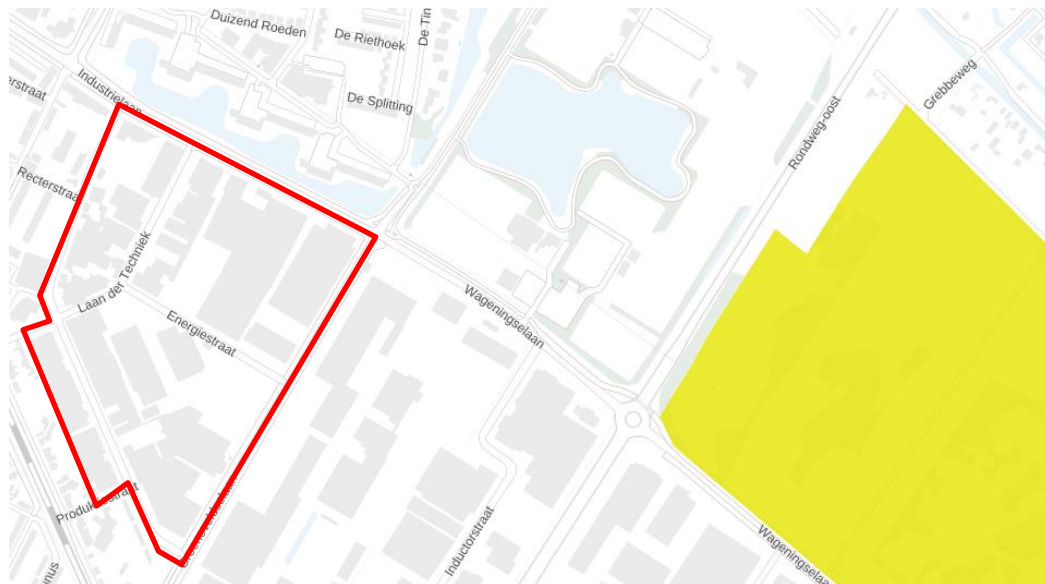
Figuur 5: Globale ligging van plangebied (rode contour) ten opzichte van het dichtstbijzijnde NNN-gebied (groene vlak) (Atlas voor de leefomgeving, 2024).

2.2.1 Overige beleidskaders

Er zijn geen andere van belang zijnde beleidskaders uit het Natuurbeheerplan (NBP) van toepassing in het plangebied (provincie Utrecht, 2024).

2.3 OMGEVINGSWET – NATURA2000 ACTIVITEIT

Het plangebied ligt niet binnen Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, 'Binnenveld', ligt op circa 530 meter ten oosten van het plangebied, zie figuur 6. Door de voorgenomen ingrepen gaat geen Natura 2000-gebied verloren. Effecten op het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied door externe invloeden van de werkzaamheden, zoals geluid, licht, menselijke aanwezigheid en trilling, zijn gezien de afstand en de tussenliggende elementen op voorhand uitgesloten.

Figuur 6: Globale ligging van plangebied (rode contour) ten opzichte van het dichtstbijzijnde NNN-gebied (gele vlak) (Atlas voor de leefomgeving, 2024).

De bestemming van het plangebied en de gebruiksintensiteit kunnen wijzigen als gevolg van de nieuwbouw, waardoor de uitstoot van stikstof kan toenemen. Daarnaast kan de uitstoot tijdens de sloop- en bouwfase tijdelijk verhoogd zijn. Een AERIUS berekening is volgens het meest recente stikstofbesluit, nodig om dit definitief te bepalen voor de diverse planfasen. Een AERIUS berekening is niet in deze quickscan inbegrepen.

2.4 OMGEVINGSWET – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN

Het plangebied valt binnen de bebouwde kom van Veenendaal. Binnen het plangebied zijn geen bomen of bosstructuren aanwezig die worden beschermd onder het onderdeel houtopstanden. Het onderdeel houtopstanden van de Omgevingswet is hiermee niet van toepassing.

Indien er bomen worden gekapt dient de initiatiefnemer rekening te houden met gemeentelijke bepalingen. Eventuele effecten op wettelijk beschermde soorten en/of functies worden verder toegelicht in paragraaf 2.5.

2.5 OMGEVINGSWET – FLORA EN FAUNA ACTIVITEIT

In het kader van de Omgevingswet onderdeel soortenbescherming moet worden getoetst of er sprake is van negatieve effecten op (potentiële) verblijfplaatsen of (potentieel) leefgebied van beschermde planten en dieren.

2.5.1 Vaatplanten

Beschermde soorten vaatplanten zijn over het algemeen gebonden aan specifieke standplaatsen in natuurgebieden, op schrale (graan)akkers of andere bijzondere groeiplaatsen.

Het plangebied bestaat uit een sterk gecultiveerde omgeving midden op een bedrijventerrein. Binnen het plangebied zijn hiermee voor de meeste beschermde soorten geen geschikte standplaatsen aanwezig. Het aanwezige groen dat binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden valt bestaat uit enkele bomen, struiken en algemeen voorkomende kruiden en grassen. Daarbij zijn er soorten aangetroffen als teunisbloem en braam. Dit duidt op de aanwezigheid van menselijke verstoring. Het plangebied biedt geen geschikte standplaats voor beschermde vaatplanten. Negatieve effecten op beschermde soorten vaatplanten door de voorgenomen nieuwbouwplannen zijn daarom uitgesloten.

2.5.2 Grondgebonden zoogdieren

Om een goed beeld te krijgen van de te verwachten soorten grondgebonden zoogdieren zijn de volgende bronnen geraadpleegd: Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF, 2014 t/m 2024), BeSI en Atlas van de Nederlandse zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 2016).

Nationaal beschermde soorten met provinciale vrijstelling

In en in directe omgeving van het plangebied kunnen verschillende nationaal beschermde zoogdiersoorten voorkomen, zoals egel (*Erinaceus europaeus*), haas (*Lepus europaeus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*), ree (*Capreolus capreolus*), vos (*Vulpes vulpes*), de kleine marterachtigen bunzing (*Mustela putorius*), hermelijn (*Mustela erminea*) en wezel (*Mustela nivalis*) en algemeen voorkomende soorten muizen en spitsmuizen. Voor deze soorten/soortgroepen geldt in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling vanuit de provincie Utrecht een provinciale vrijstelling voor het aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen, mits de zorgplicht in acht wordt genomen.

De kleine marterachtigen: bunzing, hermelijn en wezel zijn, zoals hierboven genoemd, nationaal beschermde soorten met een provinciale vrijstelling. Deze soorten worden per

1 september 2024 van de vrijstellingslijst van de provincie Utrecht gehaald en deze soorten krijgen daarmee een beschermde status. Dit geldt tevens voor haas en konijn. Kleine marterachtigen, haas en kozijn zijn daarom toch meegenomen in deze quickscan flora en fauna.

Niet-vrijgestelde nationale en Europees beschermde soorten

Van de niet-vrijgestelde nationaal beschermde zoogdiersoorten is volgens bovengenoemde bronnen uit de ruime omgeving het voorkomen bekend van de bever (*Castor fiber*), boommarter (*Martes martes*), damhert (*Dama dama*), das (*Meles meles*), eekhoorn (*Sciurus vulgaris*), steenmarter (*Martes foina*), waterspitsmuis (*Neomys fodiens*), wild zwijn (*Sus scrofa*) en wolf (*Canis lupus*).

Bevers komen voor in het overgangsgebied tussen land en water zoals moerassen, beken, rivieren en meren. De bever heeft een voorkeur voor rivieren en meren omzoomd door (broek)bossen met bomen als wilg en populier. De aanwezigheid van bossen op de oevers is een vereiste, maar ze gebruiken ook oevers zonder bos. Er is geen voorkeur voor stromend of stilstaand water, maar een waterdiepte van minimaal 50 cm is een vereiste. Het plangebied is gelegen in stedelijk gebied op een bedrijventerrein. Binnen de invloedsfeer van de voorgenomen nieuwbouwontwikkeling is geen geschikt land- en waterhabitat voor bever aanwezig. Negatieve effecten van de voorgenomen nieuwbouwplannen op bever zijn daarom uitgesloten.

De boommarter is een boombewonende soort die een nest maakt in oude spechtholen of eekhoornnesten in een bosrijke omgeving. Ook de eekhoorn heeft zijn nest- en foerageergebied in een bosrijke omgeving. Het plangebied is gelegen in stedelijk gebied op een bedrijventerrein en is compleet gecultiveerd, verhard en bebouwd. Het habitat voor deze soorten is dan ook niet aanwezig en wordt derhalve niet aangetast door de voorgenomen nieuwbouwontwikkeling. Ter hoogte van locatie A (zie figuur 1) staan een aantal volwassen zomereiken en coniferen. Dit groene element is te klein en ligt te geïsoleerd van andere houtopstanden, waardoor het geen geschikt leefgebied is voor boommarter en eekhoorn. Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten en/of holtes geschikt voor boommarter en/of eekhoorn aangetroffen. Negatieve effecten van de voorgenomen nieuwbouwplannen op essentieel leefgebied van boommarter en eekhoorn zijn daarom uitgesloten.

De das komt voor in kleinschalig agrarisch landschap en bos met landschapselementen zoals bosjes, heggen en houtwallen. Het plangebied is gelegen in stedelijk gebied op een bedrijventerrein en is compleet gecultiveerd, verhard en bebouwd. Het habitat voor de das is dan ook niet aanwezig en wordt derhalve niet aangetast door de voorgenomen nieuwbouwontwikkeling. Er zijn een paar kleine struwelen en ruigtes aanwezig binnen het plangebied (zie locatie D), deze staan echter niet in verbinding met andere groene elementen. Tijdens het veldbezoek is er geen burcht en of sporen van das aangetroffen in het plangebied. Negatieve effecten van voorgenomen nieuwbouwplannen op das zijn daarom uitgesloten.

Damhert, wild zwijn en wolf leven voornamelijk in uitgestrekte bossen, graslanden en uiterwaarden van rivieren. De soorten zijn vaak mensschuw en hebben hun leefgebied niet binnen de bebouwde kom. Daarnaast geldt er voor damhert, edelhert en wild zwijn een nulstandsbeleid buiten de bossen en natuurgebieden waar ze voorkomen. Binnen het plangebied zijn deze biotopen niet aanwezig waardoor negatieve effecten op deze soorten kunnen worden uitgesloten.

Binnen de provincie Utrecht, komen de kleine marterachtigen bunzing, hermelijn en wezel voor. Bunzing is vooral te vinden in kleinschalig landschap met houtwallen, greppels en groene lijnelementen. Hermelijn komt voor in verschillende soorten habitat zoals graslanden, akkers, kleinschalig landschappen, bossen en duinen, en selecteren het leefgebied op de aanwezigheid van schuilmogelijkheden. De wezel komt in veel soorten habitats voor, van graslanden tot bossen, zolang zijn voornaamste voedsel – woelmuizen – aanwezig zijn. Hij geeft de voorkeur aan habitats met groene elementen, zoals houtwallen, hagen en bosjes. In de ruime omgeving van het plangebied is de afgelopen jaren het voorkomen bekend van zowel, wezel, bunzing als hermelijn. De verruigde elementen rondom het gebouw van Energiestraat (locatie E) in combinatie met de verruigde lijnelementen aan de overzijde (locatie D), maakt het plangebied potentieel geschikt voor kleine marterachtigen, zie figuur 7. Er is voldoende dekking aanwezig om te schuilen en in de ruigtes zijn nestplaatsen van kleine marters niet uit te sluiten. Negatieve effecten op kleine marters door de voorgenomen nieuwbouwplannen zijn niet op voorhand uit te sluiten, nader onderzoek naar kleine marters is noodzakelijk.

Figuur 7: Foto's ruigtes en verruigde lijnelementen aan de Energiestraat ter hoogte van locatie D en E (Laneco, 2024).

Haas en konijn hebben een voorkeur voor kleinschalig gras- en bouwland, open velden zoals akkers en weilanden, maar komen ook voor in open bos of heide. Voor konijn is de aanwezigheid van vergraafbaar zand essentieel om een hol te kunnen maken. Hazen maken gebruik van een zogenaamd leger als rustplaats, een lagergelegen ligplaats in de grond of vegetatie. Beide soorten eten voornamelijk grassen en verschillende kruiden, maar kunnen ook vruchten of akkerbouwproducten eten. De voor haas en konijn essentiële eigenschappen van een habitat komen voor in en rondom het plangebied. Het plangebied kent een afwisseling van ruigtes, struwelen, vergraafbaar zand en er is een grasveld aanwezig. Het plangebied is echter te geïsoleerd en te kleinschalig voor haas. Haas heeft een leefgebied van gemiddeld 25 tot 40 hectare groot. Er is sprake van teveel menselijke verstoring, waardoor het plangebied niet geschikt is voor haas. Negatieve effecten op haas worden daarom uitgesloten. Konijn is daarentegen minder gevoelig voor menselijke verstoring en voor konijn is het plangebied groot genoeg. Het leefgebied van konijn kan variëren van een kwart tot zes hectare. Met name de verruigde gedeeltes rond locatie D en E (zie Figuur 7) zijn potentieel geschikt leefgebied van konijn. Negatieve effecten op konijn door de voorgenomen nieuwbouwplannen zijn niet op voorhand uit te sluiten. Nader onderzoek naar konijn is daarom noodzakelijk.

De steenmarter is een typisch gebouwbewonende soort die onder andere binnen de bebouwde kom in menselijke bebouwing kan voorkomen. Hij heeft een voorkeur voor gebieden met kleinschalig cultuurlandschap met toegankelijke gebouwen en schuurtjes, heggen en geriefhoutbosjes. Tegenwoordig komt de steenmarter ook voor in steden, waar structuurrijke groenstroken, groene tuinen en goed toegankelijke huizen belangrijk zijn om te kunnen foerageren en om te gebruiken als schuil- en rustplaats. Het territorium van een steenmarter kan variëren van 80 tot 700 hectare en binnen dit leefgebied zijn tot wel tientallen schuilplaatsen die in wisselende frequentie worden gebruikt. Openingen van 9 centimeter of groter kunnen steenmarter toegang geven tot achterliggende ruimtes waar hij kan verblijven. De bebouwing van Groeneveldselaan 4 (locatie E) is potentieel geschikt voor steenmarter. Het gebouw heeft verschillende openingen waar steenmarter naar binnen kan en de omgeving rond het plangebied biedt voldoende dekking voor steenmarter. Indien de bebouwing aan de Groeneveldselaan 4 wordt gesloopt zijn negatieve effecten op steenmarter niet uit te sluiten. Nader onderzoek naar steenmarter is noodzakelijk.

De waterspitsmuis is te vinden langs beken, rivieren, sloten en plassen. Binnen een straal van 500 meter dient schoon water aanwezig te zijn, met een goed ontwikkelde watervegetatie en begroeide flauwe oevers met voldoende schuilmogelijkheden. Dergelijk habitat is vanwege het ontbreken van geschikt oppervlaktewater binnen het plangebied, niet aanwezig. De aanwezigheid van de waterspitsmuis is dan ook uitgesloten. Negatieve effecten op waterspitsmuis door de voorgenomen nieuwbouwplannen zijn uitgesloten.

Conclusie

In het plangebied kunnen de voorgenomen nieuwbouwplannen negatieve effecten op verblijfplaatsen en leefgebied van kleine marterachtigen: bunzing, hermelijn en wezel hebben. Daarnaast kunnen de voorgenomen nieuwbouwplannen negatieve effecten hebben op verblijfplaatsen en het leefgebied van konijn en steenmarter. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde soorten en/of functies is noodzakelijk op locatie D en E (zie figuur 1).

Op basis van de verspreidingsgegevens en biotoopinschattingen wordt de aanwezigheid van de overige bovengenoemde beschermde soorten grondgebonden zoogdieren binnen het plangebied uitgesloten. Nader onderzoek naar deze grondgebonden zoogdieren is niet nodig. Van de algemeen voorkomende zoogdiersoorten mogen de verblijfplaatsen bij ruimtelijke ingrepen op basis van een provinciale vrijstelling worden aangetast. Wel geldt altijd de specifieke zorgplicht.

2.5.3 Vleermuizen

Om inzicht te krijgen in de aanwezige soorten vleermuizen op en in de omgeving van de locatie zijn de volgende bronnen geraadpleegd: Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF, 2014 t/m 2024), BeSI, Atlas van de Nederlandse zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 2016), en de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.*, 1997).

Vleermuizen zijn vliegende zoogdieren die aan de hand van echolocatie hun positie bepalen. Deze nachtdieren verblijven overdag in besloten ruimtes. Vleermuizen worden globaal onderverdeeld in gebouw bewonende soorten en boom bewonende soorten. Er zijn ook soorten die van beide elementen gebruik maken. Ook is er onderscheid te maken in de zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Een groot aantal soorten overwintert in bunkers, grotten en kelders. Dit geldt ook voor sommige soorten die 's zomers in boomholten verblijven. Andere soorten vleermuizen verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen en dergelijke) of bomen (in holten of achter de bast).

Vanaf begin april komen vleermuizen tevoorschijn uit hun winterverblijven. Afhankelijk van het weer verschijnt de ene soort wat later dan de andere. Van half mei tot half juli vormen de vleermuizen kraamkolonies waarin de jongen worden geboren en grootgebracht. De mannetjes verblijven dan apart in kleinere groepen. In het paarseizoen, vanaf half augustus tot september, vallen de kraamkolonies uiteen. Sommige soorten vleermuizen trekken dan uit hun voortplantingsgebied weg, terwijl andere soorten nooit ver vliegen tussen zomer- en winterverblijf. De meeste vleermuissoorten paren in deze periode. Vanaf oktober gaan de verschillende soorten in winterslaap, waarbij de ene soort zich eerder terugtrekt in zijn winterverblijf dan de andere.

De soorten maken vaak jarenlang gebruik van vaste aanvliegroutes tussen verblijfplaatsen en foerageergebied en volgen daarbij lijnelementen zoals bomenrijen of bebouwing. Het behoud van zulke lijnelementen kan daarom cruciaal zijn voor de

instandhouding van het leefgebied. Alle vleermuissoorten, hun verblijfplaatsen en belangrijke onderdelen van het leefgebied zijn beschermd in de Omgevingswet.

Volgens de verspreidingsgegevens uit bovengenoemde bronnen komen binnen de provincie Utrecht en de ruime omgeving van het plangebied, verschillende soorten vleermuizen voor zoals bosvleermuis (*Nyctalus leisleri*), franjestaart (*Myotis nattereri*), gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), kleine dwergvleermuis (*Pipistrellus pygmaeus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), tweekleurige vleermuis (*Vespertilio murinus*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*).

Van deze soorten zijn de bosvleermuis, franjestaart, rosse vleermuis en watervleermuis overwegend boombewonend. De gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis verblijven in zowel gebouwen als bomen en de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, tweekleurige vleermuis en meervleermuis zijn overwegend gebouwbewonend.

Soortenmanagementplan gemeente Veenendaal

In 2023 is door Regelink Ecologie & Landschap een grootschalige inventarisatie uitgevoerd naar gierzwaluw, huismus en vleermuizen in de gemeente Veenendaal. De gegevens van dit onderzoek zijn beschikbaar voor het toetsen van effecten van ruimtelijke ingrepen op de Omgevingswet. Er is een soortenmanagementplan (SMP) opgesteld en er is een generieke ontheffing aangevraagd voor ingrepen beschreven in het SMP.

Het plangebied valt binnen deelgebied 25 en is daarmee volledig onderzocht op de aanwezigheid van huismus, gierzwaluw en vleermuizen. Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Wel zijn er foeragerende vleermuizen waargenomen waaronder gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis. De voorgenomen nieuwbouwplannen hebben mogelijk effecten op essentiële functies van vleermuizen. Om negatieve effecten op vleermuizen te voorkomen is het noodzakelijk om te mitigeren en compenseren conform de voorgestelde maatregelen uit het SMP. Het is daarom noodzakelijk om contact op te nemen met de behandelend ambtenaar van de gemeente Veenendaal om de concrete maatregelen en consequenties in beeld te brengen.

Indien de voorgenomen nieuwbouwplannen niet gerealiseerd mogen worden op basis van de generieke ontheffing, dan is regulier nader onderzoek noodzakelijk om verblijfplaatsen en andere essentiële functies in beeld te brengen. Dit betreft een regulier onderzoek naar alle gebouwbewonende vleermuissoorten inclusief massawinterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen en paarverblijfplaatsen van tweekleurige vleermuis (in het hoge complex van Industrielaan 24). Paarverblijfplaatsen van meervleermuis worden niet verwacht, vanwege het ontbreken van een migratieroute voor meervleermuis in de directe omgeving van het plangebied.

Conclusie

De voorgenomen nieuwbouwplannen hebben mogelijk effecten op essentiële functies van vleermuizen. Om negatieve effecten op vleermuizen te voorkomen is het noodzakelijk om te mitigeren en compenseren conform de voorgestelde maatregelen uit het SMP. Het is daarom noodzakelijk om contact op te nemen met de behandelend ambtenaar van de gemeente Veenendaal om de concrete maatregelen en consequenties in beeld te brengen.

Indien de voorgenomen nieuwbouwplannen niet gerealiseerd mogen worden op basis van de generieke ontheffing, dan is regulier nader onderzoek noodzakelijk om verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen en andere essentiële functies in beeld te brengen.

2.5.4 Vogels

Alle vogels zijn beschermd in de Omgevingswet. Aantasting van actief gebruikte nesten is niet toegestaan. Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen en leefgebied) het gehele jaar door beschermd. Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil (*Athene noctua*)).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden (voorbeeld: huismus (*Passer domesticus*)).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders (voorbeeld: kerkuil (*Tyto alba*) en slechtvalk (*Falco peregrinus*)).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: ransuil (*Asio otus*)).

De vogels uit deze categorieën zijn meestal zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar. Door de leefwijze van deze soorten is het niet mogelijk om bij directe versterking van de nesten te voldoen aan de bepalingen uit de Omgevingswet. De lijst van jaarrond beschermde vogels is in september 2009 door het ministerie van LNV gepubliceerd. Ook is er een lijst vogels aangewezen waarvan alleen bij effecten op populatieniveau maatregelen nodig zijn; de zogenaamde categorie 5.

In de provincie Utrecht komen volgens de verspreidingsgegevens de soorten boomvalk (*Falco subbuteo*), buizerd (*Buteo buteo*), gierzwaluw (*Apus apus*), grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*), havik (*Accipiter gentilis*), huismus, kerkuil, ooievaar (*Ciconia ciconia*), ransuil, roek (*Corvus frugilegus*), slechtvalk, sperwer (*Accipiter nisus*), steenuil en wespandief (*Pernis apivorus*) voor.

De ooievaar komt voor in agrarische gebieden zoals extensief beheerde weilanden en maakt voor het nest vaak gebruik van hoge bomen, kunstmatige nestgelegenheden, telefoonpalen, schoorstenen, kerktorens en hoogspanningsmasten. De grote gele kwikstaart nestelt graag langs snelstromende beken en rivieren in natuurlijke oevers, onder bruggen, bij watermolens en stuwtjes. Omdat geschikte habitats voor de ooievaar en grote gele kwikstaart niet aanwezig zijn binnen het plangebied, zijn negatieve effecten op ooievaar en grote gele kwikstaart uitgesloten.

De ransuil leeft in verschillende habitats en maakt vaak gebruik van oude kraaien- en eksternesten om in te broeden. Ransuilen broeden voornamelijk in hoge, donkere plekken in grote bomen, vooral in naaldbomen. Binnen het plangebied zijn een aantal volwassen naaldbomen aanwezig, welke potentieel geschikt zijn als nest- en of rustplaats van ransuil. Ter hoogte van Energiestraat 2 staat een volwassen spar met een nest bovenin de boom, zie figuur 8. Daarnaast zijn de naaldbomen op locatie A, ter hoogte van Nijverheidslaan 5 potentieel geschikt voor ransuil. In de omgeving van het plangebied zijn de afgelopen jaren tientallen waarnemingen van ransuil gedaan in natuurreservaat de Hel, ten oosten van de Rondweg-oost. Negatieve effecten op rust- en nestplaatsen van ransuil als gevolg van de voorgenomen nieuwbouwplannen, zijn niet op voorhand uit te sluiten. Nader onderzoek naar nest- en rustplaatsen van ransuil op locatie B en C is noodzakelijk. Essentieel foerageergebied van ransuil binnen het plangebied wordt niet verwacht.

Figuur 8: Spar bij Energiestraat 2, locatie C (Laneco, 2024).

De steenuil en kerkuil komen voor in half open agrarisch landschap. Beide soorten broeden op relatief rustige plaatsen en zijn veelal afhankelijk van nestkasten. De steenuil broedt vooral in oude fruitbomen, knotwilgen en in gebouwen en schuren op boerenerven, terwijl de kerkuil voornamelijk in schuren broedt. In en rondom het plangebied zijn deze habitats en potentiële nestplaatsen niet aanwezig. Negatieve effecten op steen- en kerkuil zijn daarom uitgesloten.

Roeken leven in grote kolonies en maken meerdere nesten bij elkaar in vrijstaande, hoge groepen bomen langs snelwegen, treinsporen, kanalen en soms ook in dorpen. De locatie is grotendeels bebouwd, met een paar locaties met geschikte bomen. Tijdens het veldbezoek zijn geen roeken of nesten van roeken aangetroffen binnen het plangebied. Negatieve effecten op nestplaatsen van roek zijn daarom uitgesloten.

Roofvogels broeden zowel in cultuur- (bijvoorbeeld de sperwer), half open cultuur- (bijvoorbeeld de boomvalk) en natuurlandschappen (bijvoorbeeld de buizerd, havik en wespandief). Door het ontbreken van bomen met geschikte nesten binnen de locatie, kunnen broedplaatsen van deze roofvogelsoorten worden uitgesloten. Door de verharding en afwezigheid van voldoende kruidenrijke vegetatie rondom de verharding

zullen er te weinig muizen leven waardoor het plangebied geen onderdeel is van het essentiële foerageergebied van bovengenoemde roofvogelsoorten. Negatieve effecten op roofvogels of essentiële onderdelen van het leefgebied van deze soorten door de voorgenomen nieuwbouwplannen zijn dan ook uitgesloten.

De slechtvalk broedt op richels, nestkasten, oude (kraaien)nesten of los grind en jaagt tot kilometers van de nestplaats. In Nederland broedt deze soort vaak in hoge gebouwen in de stedelijke omgeving en op hoogspanningsmasten. De gebouwen in het plangebied en omgelegen bomen hebben over het algemeen slechts een geringe hoogte waardoor deze niet geschikt zijn als nestplaats. Het zorgcentrum aan de Industrielaan 24b heeft wel een aanzienlijke hoogte, echter zijn er in de omgeving hogere gebouwen aanwezig, waardoor een nestplaats van slechtvalk niet wordt verwacht. Negatieve effecten op slechtvlak als gevolg van de voorgenomen nieuwbouwplannen zijn daarom uitgesloten.

De directe omgeving van de locatie biedt geschikt leefgebied en nestlocaties voor diverse categorie 5-soorten, zoals ekster en koolmees. Soorten van deze lijst vallen onder de bescherming van de Omgevingswet als er effecten op populatieniveau op kunnen treden door een ingreep. Nesten van deze soorten zijn niet aangetroffen tijdens het veldbezoek. Effecten op deze beschermde soorten worden dan ook niet verwacht.

De gierzwaluw is een soort die alleen in de zomer in Nederland aanwezig is. De gierzwaluw is erg kritisch ten aanzien van zijn nestlocatie. Alleen tijdens de broedperiode is de gierzwaluw (mannetje en vrouwtje afwisselend) op het nest te vinden. De rest van het jaar vliegt en rust de vogel op thermiek. Het nestmateriaal bestaat uit strootjes en veren die in de lucht worden verzameld. De gierzwaluw is een erg honkvaste soort die elk jaar naar dezelfde nestlocatie terugkeert. De soort broedt graag in kolonies. Gierzwaluw maakt zijn nest op beschutte plaatsen onder pannen of andere besloten delen van gebouwen. Gierzwaluwen hebben een minimale invliegopening van 3 centimeter nodig met achterliggende ruimte voor de nestplaats. De huismus is een standsoort in Nederland. De populatie van deze soort is in de laatste tientallen jaren gehalveerd door een afname van geschikt leefgebied en broedplaatsen. De huismus leeft in en nabij menselijke bebouwing, zowel binnen als buiten de bebouwde kom. Het dier bouwt zijn nest in of tegen bebouwing (bijvoorbeeld in een dichte klimop). Er moet altijd voldoende voedsel en schuilgelegenheid (dichte bosschages) nabij de nestplaats aanwezig zijn. Openingen met een diameter van 3 centimeter of groter zijn geschikt voor huismus wanneer achterliggend voldoende ruimte aanwezig is om een nest te bouwen.

In 2023 is door Regelink Ecologie & Landschap een grootschalige inventarisatie uitgevoerd naar gierzwaluw, huismus en vleermuizen in de gemeente Veenendaal. De gegevens van dit onderzoek zijn beschikbaar voor het toetsen van effecten van ruimtelijke ingrepen op de Omgevingswet. Er is een soortenmanagementplan (SMP) opgesteld en er is een generieke ontheffing aangevraagd voor ingrepen beschreven in het SMP. Het plangebied valt binnen deelgebied 25 en is daarmee volledig onderzocht op de aanwezigheid van huismus en gierzwaluw. Binnen het plangebied zijn ter hoogte van de woning van Nijverheidslaan 23 twee nestplaatsen en twee mogelijke

nestplaatsen van huismus vastgesteld. Tijdens het veldbezoek op 11 juli zijn er tientallen huismussen waargenomen rond de woning, wat duidt op meerdere verblijfplaatsen onder de dakpannen. Daarnaast is er in het SMP een foeragerende huismus waargenomen ter hoogte van Laan der Techniek 6. Tijdens het veldbezoek waren er meerdere locaties die gebruikt werden als foerageergebied door huismus, waaronder de haag van Nijverheidslaan 27 en de groene struiken rondom Energiestraat 2.

De voorgenomen nieuwbouwplannen hebben mogelijk effecten op essentiële functies van huismus en gierzwaluw. Om negatieve effecten op deze vogels te voorkomen is het noodzakelijk om te mitigeren en compenseren conform de voorgestelde maatregelen uit het SMP. Het is daarom noodzakelijk om contact op te nemen met de behandelend ambtenaar van de gemeente Veenendaal om de concrete maatregelen en consequenties in beeld te brengen.

Conclusie

Negatieve effecten op rust- en nestplaatsen van ransuil als gevolg van de voorgenomen nieuwbouwplannen, zijn niet op voorhand uit te sluiten. Nader onderzoek naar ransuil op locatie B en C is noodzakelijk. De voorgenomen nieuwbouwplannen hebben tevens een mogelijk effect op nestplaatsen en/of essentieel foerageergebied van huismus en gierzwaluw. Om negatieve effecten op deze vogels te voorkomen is het noodzakelijk om te mitigeren en compenseren conform de voorgestelde maatregelen uit het SMP. Het is daarom noodzakelijk om contact op te nemen met de behandelend ambtenaar van de gemeente Veenendaal om de concrete maatregelen en consequenties in beeld te brengen.

Binnen het plangebied is de aanwezigheid van essentiële onderdelen van het leefgebied en nesten van de overige bovengenoemde vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest uitgesloten. Nader onderzoek naar deze soorten is dan ook niet noodzakelijk.

Bij de werkzaamheden mogen geen actieve nesten worden aangetast. Daarom moet de start van de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden, dat globaal loopt van half maart tot half juli.

De werkzaamheden mogen alleen in het broedseizoen uitgevoerd worden als er een door een deskundig ecooloog gerichte controle naar broedvogels is gedaan binnen drie dagen voor aanvang van de werkzaamheden, om verstoring van actieve nesten binnen de invloedsferen van de werkzaamheden te voorkomen.

2.5.5 Amfibieën

Van de niet-vrijgestelde nationaal en Europees beschermde soorten amfibieën zijn uit de omgeving van het plangebied recente waarnemingen bekend van de alpenwatersalamander (*Ichtyosaura alpestris*), heikikker (*Rana arvalis*), kamsalamander (*Triturus cristatus*), poelkikker (*Pelophylax lessonae*) en rugstreeppad (*Epidalea calamita*) (NDFF, 2014 t/m 2024).

Het habitat van amfibieën is onder te verdelen in water- of voortplantingshabitat (vaak een poel, vijver of smalle watergang zonder grote vissen) en landhabitat (bosjes, struwelen e.d. en voor sommige soorten vergraafbaar zand). Het landhabitat bevindt zich veelal in de directe omgeving van het voortplantingswater.

Alpenwatersalamander is een soort van zand-, leem- en lössbodems. De soort is weinig kritisch en komt voor in poelen, sloten en watergangen. Alpenwatersalamander heeft een voorkeur voor bos- en struweel, maar kan ook voorkomen in onder andere stedelijk gebied. Heikikker en poelkikker zijn beide soorten die onder andere sloten als voortplantingswater gebruiken, ook in agrarisch gebied. Beide soorten gebruiken zowel grasland als dichte vegetaties als landhabitat. Kamsalamander is een soort van bosrijke kleinschalige landschappen, zoals beekdalen en landgoederen. Kamsalamander heeft een voorkeur voor stilstaand geïsoleerde watergangen, gedeeltelijk begroeid met waterplanten. De rugstreeppad is een pionierssoort van ruderaal terreinen zoals bouwplaatsen. Rugstreeppad heeft een voorkeur voor ondiepe, snel opwarmende wateren. Daarnaast is de aanwezigheid van vergraafbaar zand een belangrijk kenmerk voor de habitat van rugstreeppad.

Binnen het plangebied is geen voortplantingswater aanwezig voor de genoemde soorten. Ten noorden van het plangebied ligt een visvijver net boven de Industrielaan. Deze waterpartij wordt gebruikt door hengelsportverenigingen om te vissen. Vanwege de aanwezigheid van vissen is het water ongeschikt als leefgebied voor de bovengenoemde amfibieën. Ten oosten van het plangebied op circa 500 meter is het voorkomen van heikikker bekend. Het plangebied is echter niet geschikt als landhabitat voor deze populatie vanwege de grote hoeveelheid verharding, menselijke verstoring en de tussenliggende ontsluitingswegen. Verder is er weinig tot geen vergraafbaar zand aanwezig binnen het plangebied. Het gebruik van het plangebied door beschermde amfibieën kan worden uitgesloten.

2.5.6 Reptielen

In de ruime omgeving van het plangebied is het voorkomen van de nationaal en Europees beschermde soorten levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) en ringslang (*Natrix helvetica*) bekend (NDFF, 2014 t/m 2024).

Reptielen stellen strikte eisen aan hun omgeving en alle inheemse reptielen zijn in de Omgevingswet beschermd. De meeste reptielensoorten houden zich voornamelijk op in geleidelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos-, heide- en veengebieden (bijv. heide en/of heischrale graslanden in combinatie met bossen en/of kleine landschapselementen). Door de mate van cultivering en verharding zijn dergelijke biotopen binnen het plangebied niet aanwezig. Het verruigde terrein rond Groeneveldselaan 4 is de afgelopen jaren potentieel geschikt geworden voor reptielen. Er is een afwisseling van grassen, kruiden, struiken en open plekken aanwezig, echter ligt het terrein te geïsoleerd. Het perceel wordt omgeven door bedrijventerrein en ontsluitingswegen, waardoor een verbinding met andere leefgebieden ontbreekt. Hierdoor is de aanwezigheid van beschermde reptielen en daarmee negatieve effecten van de voorgenomen nieuwbouwplannen op deze beschermde reptielen uitgesloten.

2.5.7 Dag- en nachtvlinders

Uit de ruime omgeving van het plangebied zijn recente waarnemingen bekend van grote vos (*Nymphalis polychloros*) en kleine ijsvogelvlinder (*Limenitis camilla*).

Vlindersoorten zijn vaak gebonden aan specifieke waardplantsoorten. Kleine ijsvogelvlinder verkiest als waardplant wilde kamperfoeliesoorten (*Lonicera* subsp.) en sneeuwbes (*Symphoricarpos albus*). Grote vos verkiest als waardplant vooral iep (*Ulmus* subsp.), maar komt ook voor op zoete kers (*Prunus avium*) en populier- (*Populus* subsp.) en volwassen wilgensoorten. Wilde kamperfoelie, sneeuwbes en zoete kers zijn niet aangetroffen in het plangebied. Binnen het plangebied staan wel een aantal kleine wilgen in met name de verruigde gedeeltes bij locatie E, deze zijn echter te jong en te klein. Gelet op de ligging (te geïsoleerd) en de leeftijd van de wilgen fungeren deze wilgen naar verwachting niet als waardplant voor grote vos. Daarom zijn negatieve effecten op kleine ijsvogelvlinder en grote vos als gevolg van de voorgenomen nieuwbouwplannen uitgesloten.

2.5.8 Overige soortgroepen

Beschermde vissoorten, insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen stellen strikte eisen aan hun omgeving. De soorten hebben natuurlijke waterlichamen, specifieke waardplanten of natuurlijke biotopen nodig zoals heide, bos, heischraal grasland en/of kleine landschapselementen. Dergelijke biotopen zijn niet aanwezig wegens het sterk gecultiveerde karakter van het plangebied. De geschikte habitats en waterlichamen voor deze soorten zijn dan ook niet aanwezig. Zowel de aanwezigheid van deze soorten, als negatieve effecten op beschermde vissen, insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen zijn dan ook uitgesloten.

2.6 SPECIFIEKE ZORGPLICHT

In de Omgevingswet is voor alle natuuractiviteiten (Natura2000, houtopstanden en flora en fauna) een specifieke zorgplicht van toepassing. Deze specifieke zorgplicht is van toepassing bij alle activiteiten die effecten kunnen hebben op natuurwaarden, als men weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die handeling nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving.

Bij het artikel in het Bal over een specifieke zorgplicht staat een verplichting in drie stappen. Degene die een activiteit verricht is verplicht:

- Alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen.
- Voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.
- Als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd. (IPLO, 2024)

Naast het voorkomen van onnodig lijden (artikel 11.28, Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), zijn maatregelen nodig om soorten te beschermen, maar ook om effecten op die soorten ongedaan te maken. De specifieke zorgplicht geldt bij alle dier- en plantensoorten, dus bij (inter)nationaal beschermde soorten én bij andere soorten; waarbij onder andere 'Rode Lijst soorten' specifiek worden benoemd.

In deze quickscan is voor het onderdeel flora- en fauna-activiteiten daarom, op basis van verspreidingsgegevens uit de NDFF en BESI, nagegaan of er in en direct nabij het plangebied soorten te verwachten zijn van onder andere de Rode lijsten. Vervolgens is op basis van de aangetroffen biotopen, nagegaan of deze soorten binnen het plangebied kunnen voorkomen. Omdat vrijwel overal flora en fauna aanwezig is, is gefocust op het voorkomen van doden en verwonden en op het in de nieuwe situatie opnieuw creëren van leefgebied voor de zeldzamere 'Rode lijst soorten' die mogelijk negatief door de ingreep worden beïnvloed.

Dit resulteert in de volgende maatregelen:

- Behoud bomen en struiken rondom de nieuwbouw voor diverse vogelsoorten;
- Indien openbaar groen verloren gaat als gevolg van voorgenomen werkzaamheden, vergelijkbare beplanting terugbrengen om te voorkomen dat habitat van bedreigde soorten verloren gaat;

3 CONCLUSIE

De gemeente Veenendaal is voornemens om een woonwijk te ontwikkelen op voormalig bedrijventerrein het Ambacht in Veenendaal. Als gevolg van de nieuwbouw worden mogelijk beschermde natuurwaarden aangetast door het slopen van panden en aanpassingen aan de bestaande groenstructuren. Voordat de werkzaamheden plaatsvinden, dienen de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties met betrekking tot de natuur wet- en regelgeving in beeld te zijn gebracht. Dit is gedaan door middel van een veldbezoek op locatie en door een inschatting te maken van de potentieel aanwezige beschermde soorten aan de hand van de habitatinschatting in het veld- en literatuuronderzoek.

3.1 NATUURNETWERK NEDERLAND

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland. Door de geplande werkzaamheden zal daarom ook geen NNN-gebied verloren gaan. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied bevindt zich op circa 530 meter ten oosten van het plangebied. Vanuit het NNN gaat geen externe werking uit. Gezien de lokale aard van ingreep, de afstand naar het NNN gebied en tussenliggende elementen zijn effecten op het NNN-gebied uitgesloten.

3.2 OMGEVINGSWET – NATURA2000 ACTIVITEIT

Het plangebied ligt niet binnen Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, 'Binnenveld', ligt op circa 530 meter ten oosten van het plangebied. Door de voorgenomen ingrepen gaat geen Natura 2000-gebied verloren. Effecten op het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied door externe invloeden van de werkzaamheden, zoals geluid, licht, menselijke aanwezigheid en trilling, zijn gezien de afstand en de tussenliggende elementen op voorhand uitgesloten.

De bestemming van het plangebied en de gebruiksintensiteit kunnen wijzigen als gevolg van de nieuwbouw, waardoor de uitstoot van stikstof kan toenemen. Daarnaast kan de uitstoot tijdens de sloop- en bouwfase tijdelijk verhoogd zijn. Een AERIUS berekening is volgens het meest recente stikstofbesluit, nodig om dit definitief te bepalen voor de diverse planfasen.

3.3 OMGEVINGSWET – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN

Het plangebied valt binnen de bebouwde kom van Veenendaal. Binnen het plangebied zijn geen bomen of bosstructuren aanwezig die worden beschermd onder het onderdeel houtopstanden. Het onderdeel houtopstanden van de Omgevingswet is daarom niet van toepassing. Indien er bomen worden gekapt dient de initiatiefnemer rekening te houden met gemeentelijke bepalingen.

3.4 OMGEVINGSWET – FLORA EN FAUNA ACTIVITEIT

In het kader van de Omgevingswet moet worden getoetst of er door de ingreep sprake is van negatieve effecten op (potentiële) vaste rust- en verblijfsplaatsen of belangrijke onderdelen van leefgebied van (beschermde) plant- en diersoorten.

De voorgenomen nieuwbouwplannen hebben mogelijk effect op de onderstaande beschermde soorten en/of leefgebied van onderstaande beschermde soorten:

• Kleine marterachtigen;	• Ransuil;
• Steenmarter;	• Huismus;
• Konijn;	• Gierzwaluw.
• Vleermuizen;	

Afhankelijk van de exacte werkzaamheden zal er nader onderzoek nodig zijn naar kleine marterachtigen (hermelijn, wezel en bunzing), konijn en ransuil. Voor de aantasting van essentiële functies van vleermuizen, huismus en gierzwaluw is de gebiedsgerichte ontheffing op basis van het soortenmanagementplan van de gemeente Veenendaal mogelijk bruikbaar. Hiervoor dient contact te worden opgenomen met de behandelend ambtenaar van de gemeente Veenendaal.

Op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezige habitats en de biotoopeisen van individuele diersoorten is de aanwezigheid van de overige beschermde soorten binnen het plangebied uitgesloten.

3.5 CONSEQUENTIES

3.5.1 Natura2000 activiteit en NNN gebied

Er is een stikstofberekening noodzakelijk om inzicht te geven in de stikstofemissie als gevolg van de ruimtelijke ontwikkeling en de depositie op Natura 2000-gebieden. De berekening moet worden uitgevoerd middels de AERIUS Calculator.

3.5.2 Nader onderzoek flora- en fauna-activiteit

Aantasting van essentieel leefgebied en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van in de Omgevingswet beschermde soorten, kan niet worden uitgesloten zonder de volgende nader onderzoeken:

- Kleine marterachtigen: Omgevingswet, Nationaal beschermd
Nader onderzoek gedurende 8 weken tussen juni en oktober met cameraval, mostella en/of struikrover op locatie D en E.
- Steenmarter: Omgevingswet, Habitatrichtlijn
Nader onderzoek gedurende 8 weken tussen juni en oktober met cameraval op locatie E

-
- Konijn: Omgevingswet, Nationaal beschermd
Nader onderzoek met twee avondonderzoeken met warmtebeeldcamera tussen februari en oktober op locatie D en E.
 - Ransuil: Omgevingswet, Vogelrichtlijn
Nader onderzoek met drie onderzoeksrondes in de avond in het vroege voorjaar op locatie A en C.

3.5.3 Algemene voorwaarden

Twee algemene voorwaarden vanuit de Omgevingswet zijn altijd van toepassing:

- De start van werkzaamheden dient buiten het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) plaats te vinden om verstoring van broedvogels en het broedsucces te voorkomen. Alleen op basis van gericht onderzoek (naar broedende vogels) op de locatie door een ervaren ecooloog mag van deze voorwaarde worden afgeweken.
- Op basis van de zorgplicht dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Verstoring moet worden beperkt en dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - Werkzaamheden, zoals graaf- en kapwerkzaamheden en het verwijderen van begroeiing, te starten buiten het voortplantingsseizoen (april - augustus) en het winter(slaap)seizoen (november - februari);
 - Het beperken van verlichting tijdens de avonduren ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren.

4 AANBEVELINGEN

Er zijn vanuit ecologisch oogpunt aanbevelingen te doen ten aanzien van een natuurinclusieve inrichting en een verhoging van de biodiversiteit:

- Gebruik bij de inrichting voor nieuwe verlichting gebundelde en naar beneden gerichte armaturen die niet uitstralen naar de omgeving.
- Bij het aanbrengen van beplanting wordt aanbevolen om gebruik te maken van inheemse bes- en bloemdragende struiken en planten zoals: zwarte els (*Alnus glutinosa*), gewone esdoorn (*Acer pseudoplatanus*), zomerlinde (*Tilia platyphyllos*), winterlinde (*Tilia cordata*), zomereik (*Quercus robur*), zoete kers (*Prunus avium*), vuilboom (*Rhamnus frangula*), gewone vogelkers (*Prunus padus*), Gelderse roos (*Viburnum opulus*), wilde kardinaalsmuts (*Euonymus europaeus*), lijsterbes (*Sorbus aucuparia*), hazelaar (*Corylus avellana*), heggenroos (*Rosa corymbifera*), hondsroos (*Rosa canina*), bosroos (*Rosa arvensis*), sleedoorn (*Prunus spinosa*) en eenstijlige meidoorn (*Crataegus monogyna*). Dergelijke soorten bevorderen de aanwezigheid van een keten aan soorten (zoals insecten, vogels en vleermuizen). Ook is het aangeraden om gevarieerde plantensoorten te gebruiken zodat voedselmogelijkheden voor vogels en insecten verspreid zijn over het jaar.
- De toekomstige bebouwing kan geschikt worden gemaakt voor vleermuizen door het gebruik van inbouwvleermuiskasten of door op een hoogte van 2,5 meter en hoger in muren in verschillende windrichtingen (voorkeur voor zuidgerichte zijden) open stootvoegen van 2 cm breed bij 5 cm hoog aan te brengen. Een andere optie is het creëren van 2 cm ruimte achter houten gevelbetimmering of het aanbrengen van kierende planken.
- De bebouwing kan ook geschikt worden gemaakt voor huismus en gierzwaluw door bijvoorbeeld:
 - Het plaatsen van gevelkasten;
 - Het plaatsen van inbouwstenen;
 - Het twee pannen hoger plaatsen van vogelschroot;
 - Het laten oversteken van de nokpannen en het opruwen van de windveren onder de nokpannen.

BIJLAGE 1 WETTELIJK KADER

1.1 NATUURNETWERK NEDERLAND

Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een onderdeel van het natuurbeleid en heeft als doel het behoud van biodiversiteit. Gebieden die zijn aangewezen als onderdeel van NNN vormen een samenhangend netwerk van bestaande en toekomstige natuurgebieden in Nederland. Per NNN-gebied zijn natuurdoelen vastgelegd in het ruimtelijke provinciale beleid, waarmee rekening gehouden moet worden bij planologische ontwikkelingen. Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat activiteiten niet strijdig mogen zijn met de natuurdoelen.

1.1.1 Overige beleidskaders

Naast het NNN kunnen ook andere provinciale en gemeentelijke beleidskaders van toepassing zijn in het plangebied. Ook deze beleidskaders zijn niet verankerd in natuurwetgeving, maar dienen wel een rol te spelen in de planologische afweging.

1.2 Omgevingswet

1.2.1 Onderdeel gebiedsbescherming – Natura 2000

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen op basis van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura 2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de Omgevingswet die per 1 januari 2024 van kracht is. Het is verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

1.2.2 Onderdeel houtopstanden

Het onderdeel houtopstanden van de Omgevingswet heeft als doel bossen te beschermen en de bestaande oppervlakte bos- en houtopstanden in Nederland in stand te houden. Kort gezegd, alles wat bos is, moet bos blijven. Indien een houtopstand onder de Omgevingswet valt en deze gekapt gaat worden, moet een kapmelding worden gedaan. Ook verplicht de Omgevingswet om de betreffende grond binnen drie jaar opnieuw in te planten, de zogenaamde herplantplicht. Als bos definitief gekapt wordt, zal een vergunning of compensatie van deze herplantplicht verleend moeten worden. De herplantplicht is niet van toepassing voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel.

Houtopstanden vallen onder de Omgevingswet als het zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend betreffen die:

- buiten 'de bebouwingscontour houtkap' liggen;

- een oppervlakte hebben van 10 are of meer;
- rijbeplantingen die meer dan 20 bomen omvatten, gerekend over het totaal aantal rijen.

1.2.3 Onderdeel soortenbescherming

Wettelijk kader

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Omgevingswet bepalend. De Omgevingswet is gericht op het duurzaam in stand houden van natuurlijke habitats en wilde flora en fauna in hun natuurlijke leefomgeving. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is, afhankelijk van het beschermingsregime, als volgt in de Omgevingswet opgenomen:

Vogelrichtlijn

- Artikel 11.37 lid 1 Bal: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 11.38 lid 1 Bal: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Artikel 11.37 lid 1 Bal: Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.
- Artikel 11.37 lid 1 en 3 Bal: Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijn, Bern bijlage II, Bonn bijlage I

- Artikel 11.46 lid 1 Bal: Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 11.46 lid 1 Bal: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.
- Artikel 11.46 lid 1 Bal: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- Artikel 11.46 lid 1 Bal: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.
- Artikel 11.46 lid 1 Bal: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Nationaal beschermde soorten

- Artikel 11.54 lid 1 Bal: Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 11.54 lid 1 Bal: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- Artikel 11.54 lid 1 Bal: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Procedurele gevolgen

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- *Soorten van de Vogelrichtlijn:*
Dit betreffen alle vogelsoorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, met uitzondering van exoten en verwilderde soorten, zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.
- *Soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn:*
Dit zijn alle soorten in onderdeel A van bijlage IV van de Habitatrichtlijn inclusief bijlage II van het Verdrag van Bern en bijlage I van het Verdrag van Bonn, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd.
- *Nationaal beschermde soorten:*
Dit zijn soorten die genoemd zijn in bijlage A van de Omgevingswet. Het betreft hier de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.

Een project kan in strijd zijn met de Omgevingswet wanneer een ruimtelijke ingreep direct of indirect leidt tot het aantasten van verblijf- en/of rustplaatsen van de aangewezen, niet vrijgestelde beschermde soorten of hun leefgebied. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een omgevingsvergunning noodzakelijk zijn. Omgevingsvergunningen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege een in de wet genoemd belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Wettelijke belangen

Om een omgevingsvergunning te krijgen voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet worden voldaan aan een van de volgende belangen:

- Ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats.
- Wanneer de volksgezondheid en/of de openbare veiligheid in het geding is.
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Om een omgevingsvergunning te krijgen voor soorten van de Vogelrichtlijn moet worden voldaan aan een van de volgende belangen:

- Wanneer de volksgezondheid en/of de openbare veiligheid in het geding is.
- Wanneer de veiligheid van het luchtverkeer in het geding is.
- Ter bescherming van flora en fauna.

Voor nationaal beschermde soorten geldt:

- Er is sprake van een bij de wet genoemd belang.

BIJLAGE 2 LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J. & Buys, J.C. (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur in Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Limpens, H., K. Mosterd en W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Websites

BIJ12 (2023) Gierzwaluw. Kennisdocument. Geraadpleegd augustus 2024 van www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-006-Kennisdocument-Gierzwaluw-1.0.pdf. Utrecht.

BIJ12 (2023) Huismus. Kennisdocument. Geraadpleegd augustus 2024 van <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>. Utrecht.

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, 2024. *Natura 2000 gebieden*. Geraadpleegd in augustus 2024 van <https://www.atlasleefomgeving.nl/kaarten>

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, 2024. *Natuurnetwerk Nederland (EHS)*. Geraadpleegd in augustus 2024 van <https://www.atlasleefomgeving.nl/kaarten>

NDFF & RAVON, 2024c. NDFF Verspreidingsatlas Amfibieën. Geraadpleegd in augustus 2024 van <https://www.verspreidingsatlas.nl/amfibieen>.

NDFF & RAVON, 2024d. NDFF Verspreidingsatlas Reptielen. Geraadpleegd in augustus 2024 van <https://www.verspreidingsatlas.nl/reptielen>.

NDFF & VAATPLANTEN, 2024a. NDFF Verspreidingsatlas Vaatplanten. Geraadpleegd in augustus 2024 van <https://www.verspreidingsatlas.nl/planten>.

NDFF & ZOOGDIEREN, 2024b. NDFF Verspreidingsatlas Zoogdieren. Geraadpleegd in augustus 2024 van <https://www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren>.

PDOK Viewer (2024) PDOK. Geraadpleegd in augustus 2024 van www.pdok.nl/viewer/#

Veenendaal (2024) FloraFaunaCheck. Geraadpleegd in augustus 2024 van <https://florafaunacheck.nl/content-veenendaal/>